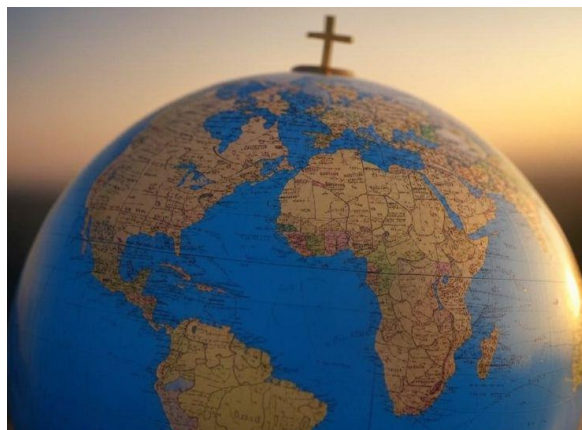

Zondag 2 februari 2025

De Lichtbron, Hilversum

Zondag werelddiaconaat

Thema: Geloven in de kracht van delen
Voorganger: ds. Erik van Halsema
Lezingen: Psalm 71: 1-6; Lucas 4: 14 - 30
Liederen: 'Met open armen' [Hemelhoog 707]; LB 333; Kyrië van Sela; LB 305; LB 339a; LB 388, couplet 1, 3 en 4; LB 367^e; LB 1006; 'Wil je opstaan en Mij volgen' [Liederen en gebeden uit Iona 40]; LB 431b

Overweging

Vanmorgen ga ik het kort en krachtig houden. Want er zit al zoveel in deze dienst. Het moet wel behapbaar blijven. Nu is dit niet een gewone zondag maar een zondag van het werelddiaconaat. Die zondag, steevast gevierd op de eerste zondag in februari, is ontstaan nadat wij Nederlanders zelf hadden ervaren hoe het is om in een acute noodsituatie, namelijk van de watersnoodramp, zelf hulp te ontvangen. Van overal ter wereld kwam er hulp. Niet persé van mensen of staten die je als je vrienden beschouwde.

Nu is het begrip 'werelddiaconaat' al veel ouder is dan 1953. Dat geven en delen vanuit een christelijk geloofsperspectief *wereldwijd* kan zijn dat was al veel eerder in de vorige eeuw doorgedrongen. Maar sterker nog, je zou kunnen zeggen dat een vorm van werelddiaconaat in het DNA van de kerk zit, vanaf het allereerste begin. Het is al te vinden in het Nieuwe Testament. Paulus organiseert in zijn gemeenten in Hellenistische steden, gemeenten bestaand uit Joden en heidenen, een collecte voor de Joods-christelijke gemeente in Jeruzalem. Voor de 'armen in Jeruzalem'. 'Kennen wij die mensen dan?', zullen sommigen van zijn gemeenteleden hebben gezegd. 'Nee', zal Paulus gezegd hebben. 'Maar hun nood gaat ook ons aan. Vertel maar, wat heb je voor hun over? Wat ga jij in de collectezak doen?'

Al in de brief die mogelijk het allereerste christelijke geschrift is, de brief aan de Thessalonicenzen, roept Paulus op tot '*liefde voor elkaar en voor ieder ander*' [1 Thess. 3:12]. Even later lezen we dit: '*Zie erop toe dat niemand kwaad met kwaad*

vergelddt en streeft altijd naar het goede, zowel voor elkaar als voor ieder ander.' [1 Thess. 5:15]. Elders heeft Paulus het over die collecte voor Jeruzalem die ik al noemde, en dan spreekt hij over *'de ruimhartigheid waarmee u met hen en alle anderen wilt delen.'* [2 Cor. 9:13] Dus iedere keer gaat het om jouw verhouding niet alleen tot hen die jouw geloofsgenoten zijn, maar ook om een verdere kring. Maar nu komt het: voor Paulus is dit veel meer dan een uiting van algemene menselijkheid of zo. Dat is niet de bron van deze oproep tot delen met ook anderen dan je eigen mensen. Nee, voor hem is dit een vorm van, ik citeer: *'gehoorzaamheid aan het evangelie van Jezus Christus'*. Waar ter wereld dus ooit mensen samenkomen om in de naam van Jezus God te loven en te bidden om zegen voor hun woonplaats en voor hun eigen leven en noem maar op, daar doen wij dit altijd in gemeenschap met allen, waar ook ter wereld die ook nood hebben, in wat voor vorm dan ook, geestelijk, materieel. Dat heeft volop met het goede nieuws van Jezus Christus te maken.

Dat is het eerste wat ik wilde zeggen op deze zondag: wereldwijd delen zit in het DNA van de kerk. Of ook: Kunnen we ons vorm van kerk of geloof voorstellen, die alleen maar oog heeft voor je eigen familie, je eigen gemeenschap, of je eigen volk? Mochten we die vraag ooit vergeten te stellen, wat God verhoede, dan hebben we in elk geval de eerste zondag van februari. Om ons bij de les te houden.

Ten tweede. Toevallig reikt het leesrooster ons een tekst aan die hier *direct* mee te maken heeft. In de synagoge van Nazareth mag Jezus voorlezen uit de profeten. Dan zoekt hij op die rol de passage uit Jesaja hoofdstuk 61 waar sprake is van het brengen van goed nieuws aan de armen – evangelie voor de armen. Een passage die zegt dat we nu *'een genadejaar voor de Heer uit zullen roepen'*. Daar wordt het jubeljaar mee bedoeld. Eens in de vijftig jaar was er een jaar waarop iedereen opnieuw kon beginnen. Dat wordt beschreven in Leviticus hoofdstuk 25. En wat staat daar? Waar ging men dan naar toe? Men ging dan naar zijn vaderstad... Wie is in het verhaal van Lukas ook naar zijn vaderstad gegaan? Dat is Jezus zelf, in Nazareth. Hij is dus de regisseur van dit verhaal.

De mensen stemmen in met zijn woorden, ook als hij zegt dat die woorden van Jesaja *nu in vervulling zijn gegaan*. Prachtig, dat soort woorden over goed nieuws, vrijlating en genezing! Maar die instemming duurt niet lang. Want Jezus provoceert hen. *'Ongetwijfeld zullen jullie Me dit gezegde voorhouden: Geneesheer, genees uzelf. Doe alles waarvan wij gehoord hebben dat het in Kafarnaüm gebeurd is, ook hier in uw vaderstad'*. De mensen waren maar al te bereid de zoon van Jozef welwillend te ontvangen. Ze hebben hem ooit zien spelen als een kleine jongen. En nu is hij teruggekeerd. Nu zal hij zich allereerst tot *hen* gaan richten. Maar Jezus gaat niet mee met dit verlangen. Hij plaatst zich in de lijn van de profeten Elia en Elisa die beiden redding brachten aan iemand *buiten* Israël. Het resultaat is grote woede bij zijn oud-stadsgenoten. Ze willen hem ombrengen. Maar hij loopt midden tussen hen door en vertrekt – om er nooit meer terug te keren.

Vanwaar toch deze grote woede? Waarschijnlijk schrijft Lukas hier ook vanuit zijn eigen tijd waarin de kerk, bestaand uit Joden en heidenen, zich aan het losmaken was van de synagoge. Maar op deze zondag werelddiaconaat bekijken we het ook op een andere manier, die niet over toen gaat maar meer over nu. De boosheid van de inwoners van Nazareth lijkt op die van ons als wij zien dat anderen iets zomaar gegund wordt waar wij heel erg ons best voor hebben moeten doen. De inwoners van Nazareth stemmen volledig in met Jezus zolang hij de woorden van Jesaja toepast op *hen*: dat het genadejaar van God, het jubeljaar, allereerst *hun* jubeljaar is.

Maar begin dan niet over de weduwe in Sarepta in Sidon of over de Syriër Naäman. De parallellen met onze tijd liggen voor het oprapen, als je de krant tenminste leest.

Ik zou het kort en krachtig houden. Het eerste punt ging over delen met anderen als behorend tot het DNA van de kerk. Het tweede ging, aansluitend bij het eerste, over de ergernis van het evangelie. Dat het zich niet beperkt tot de mensen van wie we het verwachten. Of die het verdienen, Of die tot het juiste volk behoren. Dat brengt mij tot slot op het derde. In de openingstekst van deze dienst werd een tekst uit Kameroen gelezen:

*Wie alleen loopt, raakt de weg kwijt.
Ze heeft maar twee voeten.
Ze heeft maar twee armen.
Ze heeft maar twee ogen.*

*Maar in de gemeenschap
heeft ieder duizend handen,
heeft ieder duizend voeten,
loopt niemand ooit alleen.*

Later in deze dienst was er een samenspraak van Wilma en Eveline, met steeds iets negatiefs en iets positiefs. Waar we alleen lopen blijven we steken hetzij in het negatieve hetzij hebben we alleen oog voor het positieve zonder ons in te kunnen leven in het standpunt van een ander – zonder oog voor het grijze gebied dat er nu eenmaal is tussen beide kanten. Deze zondag werelddiaconaat, met zijn oproep tot een doorbreking van geografische, sociale en ook politieke grenzen, is ook een oproep om een poging te doen te leven vanuit de blik van een ander. Niet alleen oog te hebben voor haar of zijn nood en daadwerkelijk te handelen, maar om ook te zien met diens ogen, compleet met het grijze gebied dat daarbij kan horen. En dan vanuit die blik ook te kijken naar je eigen leven, je eigen doen en laten. Zo meldt het werelddiaconaat zich op onze eigen stoep. Zo begeven wij ons op de weg die Jezus ons voorleefde. Zo begeven wij ons op de weg van recht en geluk.

ds. Erik van Halsema

Gebruikte literatuur

- François Bovon, *Das Evangelium nach Lukas* (Lk 1,1 – 9,50). (Evangelisch-Katholischer Kommentar zum Neuen Testament). Benziger, Zürich 1989
- Govert Buijs, 'Werelddiaconaat en ontwikkelingssamenwerking'. In: H. Crijne e.a. [red.] *Barmhartigheid en Gerechtigheid. Handboek Diaconiewetenschap*. Kok 2004, p. 271-277.